

Det kongelige Kirkedepartement.

Spørsmål om tilintetgjørelse av gamle uviktige arkivsaker ved lønnede utenrikske stasjoner.

Vedtaket
på side 3.

Med påtegnings skrivelser av 10. februar og 24. septbr. d. å. har det kongelige departement oversendt riksarkivaren til uttalelse en forespørsel fra utenriksdepartementet av 2. februar og 19. september, om tilintetgjørelse av uviktige dokumenter ved de lønnede utenrikske stasjoner. Med skrivelsen fulgte avskrift av et cirkulære fra det belgiske utenriksministerium av 28. februar 1911 angående " la destruction d'archives surannées", som utenriksdepartementet antar inneholder en god veiledning med hensyn til de prinsipper, som i tilfelle kunde legges til grunn ved utskillelsen av dokumenter av heromhandlede art.

Det fremgår av cirkulæret, at de belgiske legasjons- og konsulatarkiver skal opbevares på vedkommende stasjoner, altså ikke, som hos os, sendes til opbevaring i hjemlandet. Utskillelsen av arkivsaker til kassasjon skal derfor foregå under direkte kontroll av vedkommende stasjons chef.

Det hovedprinsipp, som søkes gjort gjeldende, er å bevare de dokumenter som er av prinsipiell betydning, men å skille ut dem, som bare har forbigående eller personlig interesse.

De nærmere instruksjoner, som gis herom, er dog nokså ubestemt formulert. Det anføres, at visse forretninger er på engang så talrike og så forskjelligartede, at det er vanskelig å gi tilstrekkelig nøiaktige regler om, hvad der

skal skilles ut. Korrespondanse om forståelsen eller fortolkningen av visse internasjonale akter skal således beholdes, men dokumenter angående anvendelsen (l'application) av disse traktater og konvensjoner kan skilles ut, idet dog "sauf à garder celles où des questions de principe seraient soulevées". Dette samme forbehold finnes gjentatt flere steder i forskjelligformede uttrykk; eksempelvis kan således rekommandasjons-, høflighets- og kondolansbrev og brev om audienser kasseres, mens "sauf bien entendu les pièces qu'il serait utile de conserver pour la parfaite connaissance des précédents".

Som et resumé av de givne bestemmelser anføres, at der vil være et stort antall dokumenter og dossierer som man så å si ved første øiekast kan avgjøre om de skal beholdes eller utskilles. De øvrige vil kreve en mere nøiaktig gjennomgåelse, men dette vil dog uten tvil kunne foregå med lethed, jamendog med en vis hurtighet. Det vil være tilstrekkelig, at personalet nu og da anvender nogen fritimer til dette arbeide, som dog påny forlanges utført på en sådan måte, at "vous tiendrez la main à ce qu'il s'y applique avec tout le soin et la précision désirables".

Spørsmålet om å foreta kassasjon i et embedsarkiv er dog, efter riksarkivarens opfatning, ikke så lett og like-til å løse, som man av det ovenfor anførte måske kunde anta.

Det er meget vanskelig å gi regler om, hvad der skal kunne kasseres i et administrativt arkiv og endnu vanskeligere å gjennomføre dem. Hvad der engang er skilt ut og kassert, kan ikke påny skaffes tilveie. Den svenske riksarkivar har i en skrivelse av 30. august 1919 uttalt sig således om dette forhold (Medd. från Svenska Riksarkivet N. F. I, 51-53, s. 84):

"Erfarenheten från forskningar, som riksarkivet haft att befrämja och vägleda, visar i flere fall, att tidigare gallringar förstört material, som för en senare forskning skulle varit synnerligen väsentligt. Förklaringen härtill torde vara dubbel. Dels växla samhällsspörsmålen, så att vad en tid finner tämligen betydelselöst och lämpligt att gallra, för en annan tid med nya frågor kan befinnas vara av särskild vikt. Dels

valtningsspørsmål ansetts sakna vikt, men som för andra styrelsegrenar eller samhällsfrågor kunna vara av betydelse".

Den opfatning, som her er gjort gjeldende, tør ansees som den herskende eller enerådende blandt arkivarer i de land, hvor undertegnede riksarkivar er kjent. De samme synsømråder bør også komme til anvendelse med hensyn til de her omhandlede arkiver.

I henhold hertil kan man ikke annet enn fraråde, at utenriksdepartementet treffer nogen forføining som omtalt i dets skrivelse til Kirkedepartementet av 2. februar d. å. eller utarbeider nærmere bestemmelser om, at visse eldre arkivsaker ved de lønnede utenrikske stasjoner kasseres.

Man skal tilføie, at man ved et på grunn av omstendighetene forøvrig ikke synderlig inngående gjennemsyn av eldre arkivsaker fra generalkonsulatene i New York og London, som for en tid siden blev oversendt riksarkivet til foreløbig opbevaring i dets magasinkjeller, ikke har forefunnet arkivsaker av noget synderlig omfang, som man vilde anbefale kassert. Det må dog bemerkes, at disse arkiver neppe er sendt hjem i sin helhet, således at visse rekker, som man her ikke har noget nærmere kjennskap til, fremdeles er beroende i generalkonsulatet.

Hvad angår eldre arkivsaker, som vedkommer stasjoner ikke har plass eller bruk for, vil man tillate sig å anbefale, at disse istedetfor å lagres i leiede lokaler i fremmede land, straks sendes hjem. Hvis der ikke kan skaffes plass til dem i utenriksdepartementet, er riksarkivet villig til å motta dem til midlertidig opbevaring i sin nokså rummelige og helt tørre magasinkjeller.

For dette tilfelle må man dog betinge sig:

- 1) at der medfølger fortegnelse in duplo over arkivsakene,
- 2) at utgiftene ved arkivsakenes mottagelse og ~~frad~~bringning i kjelleren, derunder mulig ompakning i håndterlige kasser, blir riksarkivet uvedkommende eller blir det refundert

- 3) at arkivsakene holdes utilgjengelige, så lenge de oppbevares nedpakket i kasser, og
- 4) at der i sin tid - når bedre dage kommer - blir stillet det fornødne beløp til riksarkivets rådighet til å gjennomgå og ordne disse arkivsaker og bringe dem i full arkivmessig stann til fremtidig oppbevaring.

Kristiania, 17. desember 1923.

Kristiania